

ועדת חקירה ממלכתית בגין אירועי ה-7 באוקטובר ומלחמת חרבות ברזל

הצעה להחלטה

הקמת ועדת חקירה ממלכתית בגין האירועים והתהליכים המדיניים והביטחוניים, שקדמו ושאפשרו את מתקפת הטרור הרצחנית של ה-7 באוקטובר, כ"ב בתשרי התשפ"ד, ומלחמת חרבות ברזל שפרצה עקב כך, וכן בגין אירועי המלחמה עצמה.

מ ח ל י ט י ם :

1. לקבוע כי המתקפה על יישובי עוטף עזה ויתר חלקי המדינה ביום 7 באוקטובר 2023 (להלן: "ה-7 באוקטובר") ומלחמת חרבות ברזל שנפתחה בעקבותיה והתהליכים שקדמו להם, הם נושאים בעלי חשיבות ציבורית חיונית בעת זו, הטעונים בירור:

א. קבלת ההחלטות במישור המדיני ובמישור הביטחוני, שקדמו לפרוץ המלחמה, לרבות המבצעים השונים שנערכו ברצועת עזה ובהיבטי בניין הכוח, בכל הקשור למערכה רב זירתית כוללת, לרצועת עזה ככלל, לארגוני הטרור ולארגון החמאס בפרט, וכן בנוגע לאיומים הביטחוניים בגבול לבנון וסוריה, הן מהבחינה המהותית והן מהבחינה התהליכית והן בכל בחינה אחרת לפי הנדרש.

ב. המדיניות וקבלת ההחלטות של הדרג המדיני ושל הדרג הביטחוני באשר להגנה ולשמירה על אזורי הגבול של מדינת ישראל בתקופה שקדמה לפרוץ המלחמה.

ג. ההיערכות, הכוננות, המוכנות וההשפעות של גופי הביטחון והמודיעין, כלל משרדי הממשלה, המערכות האזרחיות וכל גורם רלוונטי אחר, וכן התמודדותם והתנהלותם עם אירועי ה-7 באוקטובר ובמהלך המלחמה, הן בהקשרים הביטחוניים והן בהקשרי התפקוד המדיני הכללי הנגזר מהם בתחומים השונים.

ד. מהלכי יום ה-7 באוקטובר ומלחמת חרבות ברזל ובכלל זה, הפעולות והמהלכים בכל מערכי הדרג המדיני והביטחוני, לרבות ביחס לעמידה במחויבויות שמטיל המשפט הבינלאומי על מדינת ישראל בניהול המלחמה.

2. בהתאם לכך:

א. להקים ועדת חקירה בהתאם לסעיף 1 לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968 (להלן: "החוק") (להלן: "הוועדה") בגין אירועי ה-7 באוקטובר ומלחמת חרבות ברזל.

ב. הוועדה תבדוק את כל העובדות והגורמים הקשורים בהתקפה על ישראל כפי שארעה ב-7 באוקטובר ובמלחמת חרבות ברזל, ותקבע ממצאים ומסקנות בכל הנוגע למכלול ההיבטים של האירועים.

ג. הוועדה תערוך דין וחשבון על תוצאות חקירתה, מסקנותיה והמלצותיה ותגיש את הדין וחשבון לממשלה בהקדם האפשרי נוכח חשיבות העניינים נשואי הבדיקה.

3. להודיע על החלטה זו לממלא מקום נשיא בית המשפט העליון.

4. לקבוע, לאחר ובכפוף להיוועצות עם ממלא מקום נשיא בית המשפט העליון, כי הוועדה תמנה חמישה חברים, בהתאם להוראות סעיף 3 לחוק.

5. להקצות להנהלת בתי המשפט 15 מיליון ש"ח באופן חד פעמי ו-15 תקני כוח אדם שישמשו להוצאות ועדת החקירה.

דברי הסבר

רקע כללי

ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) החלה מתקפת טרור רצחנית מרצועת עזה, שבמסגרתה חדרו אלפי מחבלים ליישובים בדרום הארץ מהיבשה, מהאוויר ומהים, וכן התבצע ירי מסיבי של אלפי רקטות לעבר שטח מדינת ישראל. במתקפת טרור זו בוצעו מעשי זוועה, נרצחו כ-1200 ישראלים, לרבות אזרחים, ובכללם זקנים, נשים וטף ואנשי כוחות הביטחון השונים, ונפצעו אלפים. בנוסף, מאות אזרחים וחיילים נחטפו על ידי ארגון הטרור חמאס והועברו לרצועת עזה, 125 מהם נמצאים שם עד היום.

נוכח האירועים האמורים, נפתחה מלחמת "חרבות ברזל". במסגרת זאת גם הכריז שר הביטחון, ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) על מצב מיוחד בעורף ברדיוס של 0-80 ק"מ מרצועת עזה בהתאם לסמכותו לפי סעיף 9(ג) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (להלן – חוק ההתגוננות האזרחית). עוד באותו יום, שר הביטחון הרחיב את הכרזתו על מצב מיוחד בעורף לשטח המדינה כולה. בהתאם להוראות חוק ההתגוננות האזרחית, הכרזת שר הביטחון אושרה על ידי ועדת החוץ והביטחון של הכנסת. כמו כן, ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי החליטה על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות, בהתאם לסעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה והודיעה לגביהן לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת ביום כ"ה בתשרי התשפ"ד (10 באוקטובר 2023).

בחלוף למעלה משבעה חודשים מפרוץ המלחמה, מדינת ישראל מצויה עדיין בלחימה רב חזיתית הכוללת גיוס מילואים נרחב ואזרחים רבים המורחקים מבתיהם.

סעיף 1 בחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968, קובע כי "ראתה הממשלה שקיים עניין שהוא בעל חשיבות ציבורית חיונית אותה שעה הטעון בירור, רשאית היא להחליט על הקמת ועדת חקירה שתחקור בעניין ותמסור לה דין וחשבון." האירועים נשוא החלטה זו השפיעו על כל בית בישראל ומעוררים שורה של סוגיות חיוניות במישורים המדיני והצבאי, לצד היבטים אזרחיים הנוגעים להגנת העורף וטיפול במפונים.

בנוסף, בימים אלה קיים ערך מדיני ברור כי בישראל קיימות מערכות עצמאיות ומקצועיות המסוגלות להגיע לחקר האמת בסוגיות השונות הקשורות לניהול המערכה הצבאית בדרג הצבאי והמדיני. הקמת ועדת חקירה ממלכתית תעביר מסר חשוב ומאחד לציבור הישראלי כי כלל מערכות השלטון והביטחון והעומדים בראשן מחויבים בבחינה מעמיקה, אובייקטיבית ומקצועית, המבקשת להתחיל את תהליך הריפוי הלאומי, השבת האמון הציבורי וחיזוק החוסן הלאומי.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

תקציב

15 מיליון ₪

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

15 תקני כוח אדם שישמשו להוצאות ועדת החקירה.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

לא רלוונטי

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

עמדת היועץ המשפטי של משרד ראש הממשלה – טרם נמסרה

סיווגים*

תחום פעולה עיקרי:

מוגש ע"י השר בני גנץ

י"ח אייר התשפ"ד

26.5.24